

KEYNOTE MEREL VAN VROONHOVEN

6 oktober – De week van Samen Opleiden

Ken uw klant en cut the crap

‘Cut the crap’: een krasse titel voor een keynote speech. Minstens net zo kras als de carrièreswitch van de vrouw die deze voordracht op 6 oktober houdt: Merel van Vroonhoven verruilde haar positie van topvrouw van de Autoriteit Financiële Markten vorig jaar immers voor die van leraar-in-opleiding aan de pabo. Een overstap die ze in haar speech omschrijft als ‘een dubbel voorrecht’. Niet alleen mag ze zichzelf als beginnende vijftiger als student ‘opnieuw uitvinden’, maar ze mag dat ook nog eens doen in ‘het mooiste vak van de wereld’. Het verschil mogen maken voor kinderen, hun blijdschap te zien als ze iets snappen wat jij hebt uitgelegd, hun lach als jij een grapje maakt, en ga zo maar door. Maar toch ... is het bepaald niet allemaal rozengeur en maneschijn. Want veel zij-instromers, net zo gepassioneerd en gemotiveerd als zichzelf, haken desondanks voortijdig af. Hoe dat komt? Merel geeft twee voorbeelden. Het eerste is dat van een lerares die al 25 jaar Frans heeft gegeven maar die nu wil overstappen op wiskunde. Genoeg ervaring om voor een verkorte opleiding in aanmerking te komen, zou je zeggen. Maar nee, ze moest de volle vier jaar omgeschoold worden. Het tweede voorbeeld is dat van een zij-instroomer vanuit de advocatuur. Nog maar nauwelijks begonnen kreeg deze vrouw, onbevoegd als ze was en zonder adequate begeleiding, een uiterst ingewikkelde klas in de Bijlmer onder haar hoede. Veel te moeilijk voor een beginneling. Het resultaat van dergelijke misfits: gedesillusioneerde zij-instromers. Maar erger nog: kinderen die de dupe worden. En dat is het laatste wat we willen met ons onderwijs. Dat vindt ook Arie Slob de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (BVOM), natuurlijk ook. Die stelde Merel vorig jaar dan ook aan als ‘Onafhankelijk aanjager aanpak lerarentekort’. Afgelopen juli kwam het rapport uit van het onderzoek dat zij als aanjager uitvoerde, onder de titel ‘Samen sterk voor elk kind’.

De conclusies van haar onderzoek zijn ‘hard, maar waar ...’, zo omschrijft Merel het in haar speech kernachtig. De aanpak van het lerarentekort is volgens haar samen te vatten in drie woorden: ‘te versnipperd, te beperkt en te vrijblijvend’. Ook de samenwerking tussen universiteiten, hogescholen, opleidingsinstituten en scholen laat nog te wensen over, veelbelovende initiatieven niet te na gesproken. De opleidingen lopen vaak achter de feiten aan: je leert er nog hoe je met een krijtje op een schoolbord moet schrijven! Onderwerpen als ‘passend onderwijs’ en ‘klassenmanagement’ komen te laat en te summier aan bod. Maar Merels voornaamste klacht is toch wel dat opleidingstrajecten veel te aanbodgericht zijn, zie het voorbeeld van de lerares Frans. Bij de verkorte pabo zijn ‘vier jaar in twee jaar gepropt’, waarbij de praktijk ondergeschikt gemaakt is aan theorie. Terwijl zij-instromers nou juist vooral behoefte hebben aan praktijkervaringen! Ga toch eens wat meer uit van de competenties die zij-instromers zich al jaren eigen hebben gemaakt in hun vorige beroep en val ze niet lastig met ze eindeloos verslagjes te laten schrijven.

Laat je inspireren door een fenomeen als *cross-mentoring*, zoals op 5 oktober beschreven in een artikel in de Volkskrant, waarbij topvrouwen uit het bedrijfsleven koppelsgewijs optrekken met leerkrachten, en bij elkaar in de keuken kijken. Kijk eens met de blik van de buitenstaander. Kortom, zo besluit Merel haar pleidooi: 'Opleiders: ken uw klant! En cut the crap ...'

In de nabetrachting voegen de bestuurders Jan Bogerd (Vereniging Hogescholen), Frank van Hout (MBO Raad) en Anko van Hoepen (PO-Raad) zich bij Merel en gespreksleider Marceline Schopman. Ze onderschrijven de analyse van Merel, maar wijzen erop dat de kentering in het denken van opleiders echt al wel is ingezet: de ervaring van zij-instromers wordt steeds vaker schoorvoetend meegepakt, al vereist dat een grote mind-shift bij de opleidingsinstituten. Een goed begin, maar er is natuurlijk nog veel meer crap te cutten, vindt Merel. De slotvraag aan de drie bestuurders is dan ook: waarmee zouden jullie willen beginnen? Anko stelt voor om alleen nog maar met geselecteerde opleidingsscholen te werken, Frank wil zij-instromers de ruimte geven en dus verlossen van standaardtaakjes en Jan pleit voor een individueel assessment en een gepersonaliseerd aanbod. Geheel in lijn met de aanbevelingen van Merel die dan ook 'blij is met deze spirit'.